

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BESLUT
2006-11-01

Diarienummer
511-45585-2005

1(16)

Naturvårdsenheten
Thorbjörn Schafferer

Till
/enligt sändlista/

Bildande av naturreservatet Korpebobergs lövskogar i Ulricehamns kommun

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Korpebobergs lövskogar.
Kommun:	Ulricehamn.
Församling:	Marbäck.
Läge:	Ca. 7 km söder om Ulricehamns tätort. Väster om vägen nr 157 Ulricehamn - Limmared.
Areal:	57 hektar, varav lövskog 39 ha, hagmark 15 ha, åker 2 ha och granskog 1 ha.
Gränser:	Se beslutskarta, bilaga 1.
Fastigheter och ägare:	Se förteckning i bilaga 4.
Nyttjanderätter m.m.:	Vägar, betesdrift, jakt m.m. Se bilaga 4.
Kartor:	Ekonomiskt kartblad 7D 0b Marbäck. Gula kartan 6D:80, Vegby.
Naturgeografisk region:	11, Sydsvenska höglandets och Smålandsterrängens myrrika västsida.
Strandskydd:	300 meter vid Åsunden. Ca hälften av reservatsområdet innefattas.
Natura 2000	Delar av reservatet (ca 18 hektar) utgör av regeringen föreslaget Natura2000-område, betecknat SE0530 212.
Fornlämningar:	5 registrerade lämningar: Marbäck nr 48, 58, 60 och 85 samt mindre del av 59.
Naturvårdsförvaltare:	Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden (Västkuststiftelsen).
Objektnummer m.m.:	RegDOS ID 2005551, kategori ädellövskog.

Postadress:

403 40 Göteborg

Besöksadress:

Ekelundsgatan 1

Telefon:

031-60 50 00 (växel)

Telefax

031-60 52 09

E-post:

lansstyrelsen @o.lst.se

Beslut om bildande

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att det område, benämnt Korpebobergs lövskogar, som avgränsas på bifogade karta (bilaga 1) skall utgöra naturreservat.

Reservatsbildningens syfte

Syftet med reservatsbildningen är att bevara och vårda områdets värdefulla lövskogsmiljöer med tillhörande växt- och djurliv. I andra hand är syftet att hålla området tillgängligt för friluftsliv.

Se vidare nedan under rubriken Skälen för reservatsbildning, sidan 10.

Beslut om föreskrifter m.m. för naturreservatet

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m. att följande föreskrifter skall gälla (A-C nedan). Vidare meddelar Länsstyrelsen bestämmelser om skötselplan och förvaltning enligt 3 och 21 §§ samma förordning (D nedan).

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområde.

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturreservatet.

Det är förbjudet att

1. uppföra ny byggnad eller därmed jämförbar anläggning;
2. uppföra mast, antenn, torn eller annan motsvarande anläggning;
3. dra fram mark- eller luftledning;
4. anlägga väg eller parkeringsplats;
5. tippa, fylla ut med massor, spränga eller schakta;
6. dika eller dämna;
7. anordna upplag; annat än tillfälligt för reservatets skötsel;
8. avverka träd, röja eller plantera;
9. skada eller bortföra dött träd såsom torraka, vindfälle eller låga;
10. bedriva täkt i någon form, kommersiellt eller för husbehov, av berg, sten eller jord;
11. använda kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel;
12. gödsla mark;

13. kalka mark;
14. ta bort stenmur eller stenröse;
15. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart;
16. framföra motordrivet fordon;

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

17. anlägga ny stig.

Följande får dock utföras utan hinder av föreskriften

- A3: nedgrävning/plöjning av ledning i befintlig vägbana; utläggning av vattenledning till beteshage;
- A5: normalt underhåll av befintliga körvägar;
- A6: normalt underhåll av befintliga diken;
- A8: förvaltarens utglesning i hagmark och frihuggning av stora träd enligt bifogad skötselplan;
- A8: röjning i hagmarker enligt bifogad skötselplan;
- A8: röjning i befintlig skjutgata;
- A9: hantering av död ved i reservatets hagmarker enligt bifogad skötselplan;
- A8 och 9: underhåll av märkt stig och led samt av väg;
- A12 och 13: gödsling och kalkning på reservatets åkermark;
- A16: körning på reservatets befintliga vägar;
- A16: körning som behövs för skötseln av reservatet enligt bifogade skötselplan och för uttransport av fälld älg.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla intrång i området.

Ägare och annan rättighetshavare förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas i enlighet med bifogad skötselplan för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns;
2. uppsättning av informationsskyltar;
3. skötsel av hagmarkerna genom underhåll av stängsel och murar samt bete, röjning, utglesning av träd, ekplantering m.m.
4. öppethållande av åkermark;
5. underhåll och komplettering av allé vid Näsboholmsvägen;
6. röjning m.m. kring stora träd i skogsmarken;
7. märkning och underhåll av stigar;
8. anläggande och underhåll av rastplats.

Skötsel av betes- och åkermarkerna enligt B 3-5 skall ombesörjas av förvaltaren endast i den mån berörda markägare eller nyttjanderättshavare ej vidtar dessa åtgärder. Markägare m.fl. kan i övrigt beredas tillfälle att utföra skötselplanens åtgärder såsom avverkning genom att ett särskilt avtal därom upprättas med förvaltaren.

Utfallande gagnvirke vid åtgärder enligt B1-7 tillfaller, i enlighet med tecknade avtal om intrångsersättning, förvaltaren av reservatet.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver vad som är föreskrivet enligt andra författningar gäller följande i naturresevatet.

Det är förbjudet att

1. skada berg, sten eller jord genom att borra, hacka, gräva eller liknande;
2. framföra motordrivet fordon;
3. göra upp eld;
4. tälta;
5. plocka eller gräva upp växter;
6. samla in växter eller djur;
7. tillvarata eller på annat sätt skada torraka, låga eller vindfälle;
8. medföra okopplad hund;
9. anordna orienteringstävling eller sätta upp fast orienteringskontroll.

Undantag:

- Föreskrifterna C5 och 6 utgör inte hinder för plockning av bär och matsvamp för egen konsumtion.
- Föreskrifterna C2 och 8 avser inte Näsboholmsvägen eller GC-vägen/banvallens sträckningar genom reservatet.
- Föreskriften C3 avser inte eldning vid reservatets rastplats.

Föreskrifterna skall, såvitt åtgärderna inte är ett led i den pågående brukningen av markerna, även gälla för markägare och innehavare av särskild rätt till mark i reservatet.

D. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet och beslut om förvaltare av reservatet enligt 3 resp. 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplan (bilaga 3) för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser vidare Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden till förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen innebär ansvar för genomförandet av de åtgärder som anges i skötselplanen och som markägare m.fl. förpliktas tåla enligt föreskrifterna i punkt B ovan. Förvaltningen skall bedrivas i samråd med berörda fastighetsägare och Länsstyrelsen. Inom ramen för detta beslut skall planen vid behov återkommande revideras.

Beskrivning av naturreservatet

Naturförhållanden mm

Åsundenområdet är sedan länge känt för sina många botaniskt rika lövskogar. Till de mest kända hör lövskogarna vid Kråkeboberg och Torpanäset-Hovsnäs, båda numera naturreservat. Både grönstensförekomster i berggrunden och kalk i jordlagren, med ursprung i Skaraborgs platåberg, har bidragit till att en ovanligt rik flora kunnat utvecklas.

I trakten av Marbäck på Åsundens östsida finns ett flertal lövskogsområden. En särskild koncentration - Korpebobergs lövskogar - finns kring gårdarna Näsboholm, Kärrabo och Korpebo. Landskapet är här kuperat och omväxlande med såväl hävdade som igenväxta hagmarker och en nästan kilometerlång, blockrik bergbrant. Flera av ädellövskogsbestånden i detta område har en rik, kalkpåverkad och lundartad flora.

Ett *tiotal olika skogstyper* förekommer i reservatsområdet. I de mer kuperade och blockrika delarna har *lind och lönn* en stark ställning. Linden är genomgående flerstammig och erosionsrörelser gör att här finns stora mängder död ved i olika åldrar. Kärnväxtfloran är rik med vårärt, underviol, trolldruva, springkorn etc. Även epifytfloran är artrik och intressant med t.ex. goda förekomster av lunglav. På lågorna av lind är den ovanliga svampen lindskål rikligt förekommande.

På djupare, näringsrika jordar i de lägre delarna av området dominerar *alm och ask* med fältskikt av lundtyp. Många gamla och grova träd bär spår av hamling, men området står numera utan hävd och hyser rikligt med död ved. Floran är mycket rik med lungört, tandrot, hässleklocka etc. De äldre träden håller en intressant moss-, lav- och vedsvampsflora med flera sällsynta arter. Exempelvis växer här den grå jordlaven med ganska stora bestånd på askar; denna art har huvuddelen av sina svenska förekomster i Sjuhäradsbygden.

Särskilt i norra delen av reservatet är sluttningarna bevuxna med igenväxande *blandlövskogar* av björk, asp och sälg. Inslag av ek och hassel förekommer överallt, och dessa blir ställvis dominerande. Floran är även här rik och innehåller arter som strutbräken, lundarv och blåsippa. I fuktiga partier växer t.ex. brunstarr och dunmossa.

Betade ekhagar och lövskogar finns numera i sluttningen intill Marbäcksviken och i den s.k. Sommarhagen väster om järnvägsbanken. Båda dessa områden var relativt täta lövskogar på 1970-talet. Vidare finns betade ekhagar inom Näsboholm och Kärrabo i reservatets södra del.

Fågelfaunan är artrik och innehåller flera av lövnaturskogens arter såsom kattuggla, stjärtmes och stenknäck. Hålträden är många, och av t.ex. hackspettar häckar mindre hackspett, större hackspett, gröngöling och spillkråka.

Ett femtontal *rödlistade arter*, dvs hotade eller sällsynta arter, har hittills påträffats i reservatet:

Västlig husmossa	Almlav	Grå jordlav	Lundticka
Grå skärelav	Skuggorangelav	Puderfläck	Dunmossa
Rosa skärelav	Mjölig klotterlav	Stor knoppav	Mindre hackspett
Blek kraterlav	Grynig lundlav	Lindskål	Nötkråka

Av särskilt intresse är den grå jordlaven *Catapyrenium psoromoides*, som har huvuddelen av sin svenska förekomst i Sjuhäradsbygden.

Dessutom förekommer ett 50-tal s.k. *signalarter* - arter som indikerar att området har högt naturvärde – i området, främst arter knutna till rikare lövskog. Som exempel kan nämnas grov baronmossa, korallblylav och lundbräsma.

I den inventeringsrapport som togs fram 2001 (Appelqvist 2001, förslag till skötselplan) finns en utförligare beskrivning av områdets flora och vegetation.

Kulturmiljön

Reservatsområdet utgör delar av inägomarkerna till hemmanen Stora och Lilla Korpebo, Kärrabo, Marbäcks by och f.d. Öjered. Flera av hemmanen är

omnämnda redan på 1300-talet. För huvuddelen av området finns alltifrån början av 1700-talet ett intressant kartmaterial, vilket pekar på att markerna tidigare under mycket lång tid brukats som slåtteräng och betesmark, mer eller mindre glest bevuxna med bl.a. ek, lind och hassel.

Landskapet i området är av stort kulturhistoriskt värde, och flera intressanta spår och lämningar finns i reservatet. Som exempel kan nämnas odlingsrösen, äldre åkrar och vägar samt ett antal stenmurar i såväl tidigare som befintliga fastighets- och ägogränser. I *fornlämningsregistret* finns följande objekt beskrivna (jfr markeringar på beslutskartan, bilaga1):

- Nr 48:1, 2 Stensättningar
- Nr 58:1 Fossil åkermark
- Nr 59 Fossil åkermark (endast mindre del inom reservatet)
- Nr 60:1 Fossil åkermark
- Nr 85:1 Husgrund, historisk tid.

Friluftslivet

Den gamla banvallen som löper genom reservatet fungerar numera som en del i cykelleden "Åsunden runt" och i vandringsleden "Åsundenleden". Från banvallen gör vandringsleden en avstickare upp till en liten rastplats på Korpeboberg, varifrån man har en hänförande utsikt över Åsunden. Lövskogarna och hagmarkerna har även ett värde som närströvsområde för bl.a. Marbäcks tätort och för Näsboholms stugområde.

Markanvändning

På häradskartan från slutet av 1800-talet markeras nästan hela reservatsområdet som lövträdsbevuxen ängs- och betesmark; dessutom redovisas smärre ytor som åkermark. Lövskogen har sedan dess fått sluta sig i huvuddelen av området, men dagens landskap inrymmer också några kvarvarande eller restaurerade åkerpartier och ekhagar. En del av den gamla åkermarken, främst utanför reservatsområdet, granplanterades år 1968 och ett par år därefter; denna skog blev i januari 2005 utsatt för omfattande stormfällning.

Omfattande röjningar och gallringar genomfördes åren kring 1990 i syfte att restaurera några av de igenväxande *hagmarkerna* på Näsboholm, Kärrabo och Korpebo, delvis som naturvårdande beredskapsarbete. Hagmarkerna på Näsboholm, ytterligare restaurerade under 2004, betas numera med nötkreatur av rasen Highland samt ungnöt av Charolais m.fl., tillsammans ett 20-tal djur. Inom Kärrabo betas den s.k. Sommarhagen med Highland och övriga hagmarker med hästar, medan Korpebos hagmarker betas med ungnöt.

I den norra sluttningen mot Marbäck har endast en mindre del varit föremål för bete under de senaste decennierna: på fastigheten Marbäck 2:8 hölls fem får på bete under ett år på 1980-talet. Sluttningen har de senaste 50 åren endast berörts

av lättare gallring eller plockhuggning; lövskogen är här, främst i områdets övre del, relativt opåverkad.

Huvuddelen av reservatsområdet ingår i "storlicensområde" för *älgjakten* (A-91-14-059), Åsundens jaktvårdskrets. Den sydvästra delen ingår i Borås-Dalsjöfors älgskötselområde (90-06-095).

En *kraftledning* mot Näsboholm och ett par *teleledningar* löper genom en mindre del av reservatet. Vidare berörs reservatet av en kortare sträcka, med hamlade askar, av *samfällda vägen* till Näsboholm.

Genom reservatsområdet löper också Västra Centralbanans banvall, anlagd åren 1904-06. Efter att tågtrafiken upphört år 1990 inköptes järnvägsmarken av kommunen som iordningställt en asfalterad *GC-väg*.

Omslutet av reservatet ligger i slutningen söder om Marbäcksviken ett mindre torp; vägen till detta fritidshus ingår i reservatet. I reservatets närmaste omgivning finns också en fritidsanläggning ("sommarhem") och ytterligare ett par fritidshus vid Marbäcksviken.

I reservatets omgivning ligger vidare byggnader och inägor tillhörande Marbäck, Korpebo, Kärrabo och Näsboholm. Inom den sistnämnda anlades i början av 1950-talet ett stugområde, som numera är detaljplanerat och innefattar ett 70-tal hus, främst fritidshus.

Reservatets avgränsning

Reservatet har avgränsats så att huvuddelen av det sammanhängande lövskogsområdet ingår, men däremot ej intilliggande åkermark eller planterade granskogsbestånd. Av arronderingsskäl och som restaureringsmark ingår dock ett par mindre, planterade granbestånd. Ett gallrat ekbestånd uppe på Korpeboberg har uteslutits, eftersom dess naturkvaliteter ansetts kunna bevaras inom ramen för fastighetens brukning.

Litteratur m.m.

Andersson L. 1983. *Lövskogar i Ulricehamns kommun*. Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Rapport 1989:1.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Juni 2005. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*.

Appelqvist, T. 2001. *Förslag till skötselplan över naturreservatet Kärrabo-Korpebo i Ulricehamns kommun*. Opubl. rapport hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Jacobsson, S. 1976. *Åsundenområdet*. Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Rapport 1976:9.

Marbäcks Hembygdsförening 2000. *Marbäck.. Bygden vid Åsunden.*

Kartor: Geometrisk avmätning av Marbäcks by 1714, Kärrabo och Korpebo 1701 respektive Öjered 1717. Ekonomiska häradskartan över Kind.

Muntliga uppgifter av Åke Carlsson, Korpebo, och Lennart Håkansson, Näsboholm.

Planeringsbakgrund

Reservatet ingår i sin helhet i områden av riksintresse för kulturmiljövård och naturvård: "Marbäck,Gällstad" (KP50)" respektive "Åsunden-Torpasjöområdet" (NRO14160).

Riksintresset för naturvården motiveras bl.a. med att det "kring sjöarna finns stora områden med ädellövskogar som hyser en för regionen sällsynt rik och varierad lundflora. Herrgårdsmiljöernas ekhagar rymmer ett flertal mycket grova träd som bl.a. hyser rödlistade insekter. Helhetsmiljön rymmer även flera odlingsmiljöer med lång agrarhistorisk kontinuitet. Flera ängs- och hagmarksobjekt ingår."

För *kulturmiljövårdens riksintresseområde* finns följande sammanfattande värde-text: "Stort sammanhängande område med ett betydande antal fornlämningar från hela den förhistoriska perioden. Välbevarade bystrukturer med kulturhistoriskt intressanta byggnader. Flera herrgårds- och säteribyggnader. Medeltida kyrk-plats."

I *kommunens översiktsplan*, antagen 2002-02-21, ingår Korpebobergs lövskogar i ett "sammanhängande stråk av stor betydelse för turism" kring Åsunden. Intill Marbäcks tätort redovisar planen vidare ett "näströvområde och område för friluftslivet med inslag av lokala naturvärden och kulturvärden", i vilket reservatsområdet utgör en stor del. Banvallen genom reservatet markeras som "särskilt viktig GC-led, vandringsled". Bland de rekommendationer för markanvändningen i riksintresseområden som kan utläsas ur planen finns t.ex. följande: "Speciellt viktiga att värna är riksintressenas värdekärnor, som äng- och hagmarker, våtmarker, lövskogar och vattendrag" och vidare "Säkerställandet bedöms i stort vara tillgodosett genom den tillämpning av översiktsplanen som sker vid olika typer av prövning, som vid detaljplanering och bygglovshantering". Någon närmare rekommendation för den framtida markanvändningen i reservatsområdet framgår inte av planen.

Skogsvårdsstyrelsen har i området under 1990-talet avgränsat fyra olika *nyckelbiotoper* och ett naturvärdesobjekt: lövskogslund, bergbrant och ädellövskog respektive ogallrad lövskog. Delar av reservatsområdet har redovisats i den regionala *bevarandeplanen för odlingslandskapet* och uppges där ha höga kulturhistoriska värden. I norr och öster gränsar reservatet till ett "regionalt intressant odlingslandskap".

Delar av området har av regeringen föreslagits ingå i *Natura 2000* – EU:s nätverk av värdefulla naturområden.

Skälen för reservatsbildning

De naturvärden som ligger till grund för reservatsbildningen kan främst hänföras till

- förekomsten av *ädellövskog* med artrik fauna och flora samt flera hotade och sällsynta arter samt
- *ädellövskog* med bl.a. rik epifytflora.

Området har dessutom ett särskilt

- *landskapsekologiskt värde* genom närheten till andra artrika *ädellövskogar* i Åsundenområdet.

Inom ramen för *miljökvalitetsmålet* Levande skogar har regeringen gjort bedömningen att ytterligare 320 000 hektar skogsmark i landet bör skyddas som naturreservat fram till år 2010, räknat från 1998. För länet Västra Götalands del har bedömts att detta motsvarar ca 18 000 ha. Skyddet av skogarna i naturreservatet Korpebobergs lövskogar utgör ett led i arbetet med att uppnå detta miljömål.

Ädellövskogarna kring Åsunden-Torpasjön har ansetts utgöra en av landets *värde-trakter* med skyddsvärd lövskog, där Korpeboberg inom en mils avstånd har särskilda ekologiska samband med åtminstone ett tiotal andra lövskogsområden med höga naturvärden.

Det omväxlande landskapet med lövskogs- och kulturmarker i kuperad terräng utgör också, tillsammans med det intressanta växt- och djurlivet, viktiga förutsättningar för områdets värde för *friluftslivet*. Korpeboberg utgör även ett tilltalande inslag i *landskapsbilden* vid Åsunden och Marbäck.

Det närmare syftet med reservatet är att

- vidmakthålla och utveckla ett landskap där hävdade hagmarker med grova ekar, hamlade grova askar och almar, artrika brynmiljöer och orörda lundskogar förekommer i nära anslutning till varandra;
- bevara och på sikt utöka arealen orörd *ädellövskog* med dess inslag av gamla träd och död ved samt till biotopen knutet växt- och djurliv;
- bevara den artrika lundfloran med bl.a. ett flertal signalarter;
- så långt möjligt bevara goda populationer av områdets rödlistade arter, bl.a. den grå jordlaven;

- bevara naturtyper i områdets Natura2000-delar i gynnsamt tillstånd (ädellövskog i branter, näringsrik ek- eller avenbokskog, boreal ädellövskog, näringsfattig ekskog, lövsumpskog och trädklädd betesmark);
- hålla området tillgängligt för allmänheten som tätortsnära naturområde och utflyktsområde.

Åtgärder som kan hota områdets naturvärden är t.ex.

- avverkning och andra skogsbruksåtgärder såsom bortforsling av vindfällen, lågor och torrakor i lövskogen;
- upphörd hävd, gödsling och igenplantering av betesmarken;
- igenväxning kring grova, vidkroniga ekar m.fl. ädellövträd i främst områdets betesmarker;
- sönderkörning av fuktiga-blöta och andra känsliga markområden;
- plockning och insamling av hotade växt- och djurarter;
- framdragande av vägar, kraftledningar etc samt bebyggelse och annan liknande exploatering.

Förutom föreskrifter om förbud mot åtgärder som kan spolia områdets naturvärden, skall *syftet tryggas* genom lämplig skötsel av hagmarkerna, trädhamling samt fri utveckling av lövskogen. Bortsett från röjning av gran samt frihuggning av ett mindre antal ädellövträd skall skogsbruk således inte vara tillåtet. Hagmarkerna skall skötas genom betesdrift och åtgärder för att gynna förekomsten av gamla, grova och solbelysta ädellövträd. Genom dessa åtgärder förutsätts också *gynnsam bevarandestatus* bibehållas för livsmiljöerna i reservatets Natura2000-delar i enlighet med 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Med anledning av områdets funktion som *närströvområde* och dess potential som *utflyktsområde*, skall särskild omsorg ägnas information till allmänheten om natur- och kulturvärdena i området. För att friluftslivets intressen ska kunna tillgodoses utan att naturvärdena påverkas negativt skall en lämplig stigslinga märkas ut och underhållas. Vidare skall en parkeringsplats med information om reservatet anläggas.

Området är även av stort intresse från kulturmiljösynpunkt, och särskilda åtgärder skall vidtas för att synliggöra, informera om och sköta *kulturlämningar* i området.

Ärendets beredning

I samband med att en av de berörda fastigheterna bjöds ut till försäljning initierade Länsstyrelsen frågan om reservatsbildning år 2002. Därefter har utredningar gjorts om lämplig avgränsning och skötsel. Parallellt härmed har också den utredning gjorts, som innebär att delar av området föreslås ingå i Natura 2000.

Värdering och förhandling om ekonomisk ersättning till markägare m.fl. påbörjades under våren 2005. Förhandlingarna har utmynnat i avtal om inträngsersättning för större delen av reservatsområdet.

Förslag till beslut har *remitterats* den 24 oktober 2005, varvid samtliga markägare m.fl. tillställts särskilt föreläggande i enlighet med områdesskyddsförordningen. Under remisstiden, den 11 november 2005, anordnades en exkursion för bl.a. markägarna i syfte att informera om och diskutera skydd och skötsel enligt förslaget. Därefter har ytterligare kontakter tagits och fältbesiktningar gjorts med anledning av de synpunkter på remissförslaget som inkommit.

Yttrande har inkommit från *Ulricehamns kommun*, som ställer sig positiv till reservatsbildningen under förutsättning att markägarnas synpunkter beaktas. Kommunen lämnar också vissa detaljsynpunkter angående ytterligare en informations-tavla och om användningen av en befintlig källa i skötselområdet 10b. Varken *Vägverket*, *Vattenfall* eller *Telia* har något att erinra mot förslaget.

Regionmuseum Västra Götaland pekar på områdets väldokumenterade kulturvärden och betonar att fri utveckling av lövskog i området innebär ett påtagligt brott mot den äldre markanvändningen. Muséet föreslår att möjligheten att öppna upp och beta hela området skrivs in i bestämmelser och skötselplan, att de kulturhistoriska lämningarna behandlas utförligare i skötselplanen och att reservatets namn ändras till exempelvis Korpebobergs beteshagar.

Ulricehamnsbygdens Naturskyddsförening föreslår liksom kommunen att informationsskyltar sätts upp vid banvallen och vidare att en promenadstig anläggs i skötselområdena 9 och 10a. Föreningen föreslår också utökad hamling i hagmarkspartierna, tydligare krav på friställande av stora träd i skötselområden med fri utveckling och utökad avverkning/ringbarkning av gran i skötselområde 4. Slutligen anser föreningen att en ekhage norr om Kärrabo bör ingå i reservatet.

Någon erinran från *berörda markägare* mot reservatsbildningen har inte kommit in. Ägaren till *Kärrabo 1:6* motsätter sig dock att skötselområdena 11c och 13d får ingå i reservatet; dessa områden bör kunna användas för rensning av damm (11c) och för ny bebyggelse (båda områdena). Vidare anser ägaren det olämpligt att utöka reservatsområdet med den av naturskyddsföreningen föreslagna ekhagen. Ägarna till *Korpebo 1:2* och *Marbäck 4:9* framför vissa detaljsynpunkter på skyltning, stigdragning m.m. och lämnar förslag om regelbundna samråd med kringboende när reservatet bildats.

Utifrån vad som framkommit vid remissbehandlingen har förslaget reviderats något. Synpunkterna från Ulricehamns kommun kan därigenom anses tillgodosedda, liksom flertalet synpunkter från naturskyddsföreningen.

Med anledning av *regionmuseets synpunkter* om utökad betesdrift etc bör erinras om att ett viktigt syfte med reservatsbildningen är att bedriva lämplig hagmarks-skötsel i en stor del av området; skötselplanen anger bete och röjning för ca hälften av områdets areal. I andra delar av reservatet är emellertid syftet att bevara lövskogen; dessa delar utgör sedan länge igenväxta betes- och slåttermarker som numera hyser särskilda naturskogs-kvaliteter. Muséets yttrande har i övrigt föranlett komplettering av skötselplanen i fråga om att synliggöra och informera om samt sköta områdets kulturlämningar.

En mindre justering av remissförslagets reservatsgräns har gjorts, innebärande att en del av skötselområdet 11c utgått. Ändringen medför att den ovan omnämnda dammen på Kärrabo 1:6 faller utanför reservatet.

Länsstyrelsens bedömning

Som framgår av ovanstående har Korpebobergs lövskogar betydande naturvärden knutna till främst skogs- och hagmarkerna. Området utgör en av värdekärnorna i Åsundenområdet, som anses vara av riksintresse för naturvården.

Enligt Länsstyrelsens mening föreligger ett stort allmänt intresse av att bevara områdets naturvärden. Eftersom dessa är av den karaktären att de lätt kan spolie-ras, t.ex. genom skogsbruksåtgärder eller upphörd hävd av hagmarkerna, bör ett lämpligt skydd övervägas. Bl.a. på grund av områdets relativt stora areal och det omfattande intrång som förbud mot ekonomiskt skogsbruk innebär gör Länsstyrel-sen bedömningen, att området bäst ges ett långsiktigt skydd genom att naturreser-vat inrättas. Detta innebär vidare ett starkt skydd mot påverkan från andra åtgärder såsom väg- och ledningsdragning samt bebyggelse. Genom en reservatsbildning ges också möjligheter att utge ersättning för intrånget i pågående markanvändning.

Enligt 7 kap. 25 § MB skall vid beslut om bildande av naturreservat hänsyn tas till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses. Efter-som ett viktigt syfte med föreliggande reservatsbildning är att bevara områdets lövskogar, innebär beslutet att ekonomiskt skogsbruk inte är möjligt att bedriva fortsättningsvis. Vidare ingår i syftet att bevara flertalet träd i områdets hagmar-ker. Föreskrifterna har anpassats för att tillgodose dessa syften.

Någon erinran mot reservatsbildning har inte framförts av markägarna vid remiss-behandlingen. Flertalet av markägarnas detaljsynpunkter har, som ovan nämnts, tillgodosetts. Dock bör huvuddelen av skötselområdena 11c och 13d kvarstå i re-servatet, eftersom de anses utgöra betydelsefulla inslag i kulturmiljön och

landskapsbilden i den sydvästra delen av reservatsområdet. Med avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen anser länsstyrelsen vidare att den av na-turskyddsföreningen föreslagna utökningen av reservatet, avseende en hagmark med större ekar inom Kärrabo 1:6, inte bör genomföras.

Även övriga remissinstansers synpunkter får i huvudsak anses tillgodosedda. Länsstyrelsen anser dock att det inte finnas tillräckliga skäl att, såsom föreslagits, ändra områdets benämning till Korpebobergs beteshagar, eftersom stora delar av området utgörs av skogsmark, låt vara extensivt skött genom röjning eller bete.

Genom att lämplig hagmarksskötsel säkras och särskilda insatser görs för att informera om och sköta kulturlämningar i området, bör reservatsbildningen också kunna ses som en positiv åtgärd från kulturmiljösynpunkt.

Vid en slutlig avvägning mellan enskilda och allmänna intressen finner Länsstyrelsen de föreslagna reservatsföreskrifterna vara erforderliga med hänsyn till reservatets syfte. Av samma skäl finner Länsstyrelsen den föreslagna reservatsgränsen vara ändamålsenlig.

Genom att naturreservat bildas med främsta syfte att bevara lövskogar och hagmarker kan hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken om en från allmän synpunkt lämplig markanvändning anses tillgodosedda. Reservatsbildningen får vidare anses förenlig med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Upplysningar

Inträngsersättning m.m.

Enligt 31 kap. 4 § miljöbalken har fastighetsägaren rätt till ersättning om mark tas i anspråk eller pågående markanvändning genom reservatsbildningen avsevärt försvåras inom berörd del av en fastighet.

Om någon överenskommelse om ersättning inte träffas, ankommer det på den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen att väcka talan hos Miljödomstolen om detta. Enligt 31 kap. 13 § miljöbalken gäller att sådan talan skall väckas inom ett år från det att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, annars går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Natura 2000

Delar av reservatet (se beslutskartan, bilaga 1) ingår i ett av regeringen föreslaget Natura2000-område. För detta gäller särskilda bestämmelser förutom reservatsföreskrifterna. För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området krävs således tillstånd enligt 7 kap 28 a § MB. Undantagna är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman

med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det föreslagna Natura2000-området. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om villkoren i 7 kap 28 b § MB är upp-fyllda, eller om regeringen har gett tillåtelse och villkoren i 7 kap 29 § MB är upp-fyllda.

Ytterligare inskränkningar mm

Om det framgent visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får Länsstyrelsen enligt 7 kap. 5 § 3 st. MB meddela särskilt beslut om detta.

Upphävande och dispens

Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § 1 st. MB upphäva meddelad föreskrift för reservatet eller upphäva reservatet i sin helhet. Finns det särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § 2 st. MB meddela dispens från gällande föreskrifter.

Beslut om upphävande eller dispens får enligt 7 kap. 7 § 4 st. MB meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning. Vidare gäller enligt 7 kap. 26 § MB att dispens från gällande föreskrift endast får meddelas om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Påföljder

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ MB kan medföra straffansvar.

Kungörelse

Detta beslut skall kungöras i ortstidning (Borås Tidning, Ulricehamns tidning). Sakägare skall anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i tidningen.

Beslut skall, vad gäller föreskrifterna för allmänheten, även kungöras i länets författningssamling.

Ikraftträdande

Föreskrifterna för allmänheten träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket; dessa föreskrifter gäller då omedelbart även om de överklagas. Övriga föreskrifter gäller från den dag beslutet vinner laga kraft.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Den som har rätt att överklaga skall göra det inom tre veckor från den dag vederbörande fått del av beslutet, se bilaga 6.

I detta ärende har länsöverdirektören Göran Bengtsson beslutat och naturvårdsintendenten Thorbjörn Schafferer varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Jonas Ledelius, rättsenheten, Elin Johansson, samhällsbyggnadsenheten, Jan-Gunnar Lindgren, kulturmiljöenheten, samt enhetschefen Sven Swedberg, naturvårdsenheten, deltagit.

Göran Bengtsson

Thorbjörn Schafferer

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Förteckning över fastigheter och nyttjanderättshavare

Bilaga 5. Sändlista

Bilaga 6. Hur man överklagar

